

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 24—	12—	6—	2—	
celo leto naprej	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 22—	11—	5-50	1-90	

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v prtičju levo), telefon št. 34.

Inzaja vanh dan sveder kromati nedolje in pravnika.

Inserati veljajo: petstopenjski petletni za enkrat po 16 vin, za dvakrat po 14 vin, za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parie in zahvala vrsta 20 vin.
Poslane vrsta 30 vin. Pri vseh insercijah po dogovoru.
Upravništvo naj se pošilja napredne, reklamacije, inserati t. d., to je administrativne stvari.

Posebna shema številke velja 10 vinarjev.
Na plačana naročila brez istodobne vplačila naročnik se ne opla.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 25—	13—	6-50	2-30	
za Nemčijo:	celo leto naprej	pol leta	četrt leta	na mesec
K 30—	15—	7-50	3-00	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravništvo (spodaj, dveletje levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 35.

Nj. c. in kr. apostolsko Veličanstvo je premisljeno izdalo naslednje lastnoročno pismo in oklic:

Ljubi grof Stürgkh!

Odločil sem se, naročiti ministru moje hiše in zunanjih zadev, naj kraljevi srbski vladi naznani nastop vojnega stanja med monarhijo in Srbijo.

V tej usodni uri mi je potreba obrniti se do mojih ljubljanih narodov.

Naročam Vam torej, da priložite oklic splošno razglasite.

Kopališče IŠI, dne 28. julija 1914.

FRANC JOŽEF I. r.
STÜRGKH I. r.

Mojim narodom!

Bila je Moja najiskrenejša želja, da bi leta, ki so Mi še usojena po milosti Božji, posvetil delom miru in da bi Svoje narode obvaroval težkih žrtev in bremen vojne.

Toda Božja previdnost je odločila drugače.

Spletke sovražstva polnega nasprotstva Me silijo po dolgih letih miru zagrabiti za meč, da varujem čast Svoje monarhije, da branim njen ugled in njeno stališče kot sile, da varujem njeno posestno stanje.

Z nevhvaležnostjo, ki hitro pozabi, je kraljevina Srbija, ki smo jo od prvih početkov njene državne samostojnosti do najnovejšega časa Moji predniki in Jaz podpirali in pospeševali, je že pred leti nastopila pot odkrite sovražnosti zoper Avstro-Ogrsko.

Ko sem po treh desetletjih blagoslovljenega dela miru v Bosni in Hercegovini razširil Svoje vladarske pravice na ti deželi, je ta Moja odredba v kraljevini Srbiji, koje pravice se nikakor niso kršile, vzbudila izbruh nebrzdane strasti in najsrdečjšega sovražstva. Moja vlada se je takrat poslužila lepe predprave močnejšega in je v najsikrajnejši prizanesljivosti in dobrotljivosti zahtevala od Srbije samo znižanje njene vojske na mirovni stalež in obljubo, da bo v bodoče hodila pot miru in prijateljstva.

Isti duh zmernosti je vodil Mojo vlado, da se je omejila na varovanje najvažnejših življenjskih pogojev monarhije, ko se je Srbija pred dvema letoma bojevala s turško državo. Temu vedenju se je imela Srbija v prvi vrsti zahvaliti za dosego vojnega namena.

Nada, da bo srbska kraljevina cenila potrpežljivost in ljubezen Mo-

je vlade do miru in da bo izpolnila svojo besedo, se ni uresničila.

Vedno višji plameni sovražstva zoper Mene in Mojo rodovino, vedno bolj neprikrito se pojavlja stremeljenje s silo odtrgati neločljiva ozemlja avstrijsko - ogrska.

Zločinska gonja sega čez mejo, da bi na jugovzhodu monarhije izpodkopala temelje državnega reda, da bi narod, kateremu naklanjam v očetovski ljubezni Svojo polno skrb, omajala v njegovi zvestobi do vladarske rodovine in domovine, da bi doraščajočo mladino preotila in jo naščuvala k hudodelnim dejanjem blodnosti in veleizdaje. Cela vrsta morilnih naklepov, po načrtu pripravljena in izvršena zarota, ki se je strašno posrečila in v srce zadela Mene in Moje zveste narode, je daleč vidni krvavi sled tistih tajnih splotk, ki so se započele in vodile iz Srbije.

Ta neznosna gonja se mora ustaviti, neprestanim izzivanjem Srbije se mora narediti konec, ako se naj ohrani čast in dostojanstvo Moje monarhije neomadeževano in ako se naj ne pretresa neprenehoma njen državni, gospodarski in vojaški razvoj.

Zaman je naredila Moja vlada še zadnji poskus, doseči ta cilj z mirnimi sredstvi, Srbijo pripraviti z resnim opominom, da krene na drugo pot.

Srbija je zavrnila zmerne in pravične zahteve Moje vlade in je odklonila, izpolniti tiste dolžnosti, kojih izpolnjevanje je v življenju narodov in držav naravna in potrebna podlaga miru.

In tako se moram odločiti, s silo orožja ustvariti neobhodno potrebna poročstva, ki naj zagotovijo Mojim državam mir v notranjosti in trajni mir na zunaj.

V tej resni uri se popolnoma zavedam cele dalekosežnosti Svoje sklepa in Svoje odgovornosti pred Vsemogočnim.

Preskusil in upravljal sem vse. Z mirno vestjo nastopam pot, ki Mi jo kaže dolžnost.

Jaz zaupam Svojim narodom, ki so se v vseh viharjih vedno v složnosti in zvestobi družili okoli Moje prestola in ki so bili za čast, velikost in moč domovine vedno pripravljeni za najhujše žrtve.

Jaz zaupam hrabri avstrijsko-ogrski vojni moči, polni požrtvovalnega navdušenja.

In Jaz zaupam Vsemogočnemu, da podeli zmago Mojemu orožju.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

poslanik v Beogradu dne 27. julija 1914. ni povojno odgovorila, je c. in kr. vlada prisiljena sama skrbeti za varstvo svojih pravic in interesov in v to svrhu apelirati na orožje.

Avstro - Ogrska smatra, da je od tega trenutka s Srbijo v vojnem stanju.

Avstro-ogrski minister zunanjih del:
GROF BERCHTOLD.

Notifikacija napovedi vojne.

Zunanje ministrstvo je dunajskim zastopnikom tujih držav naznanilo napoved vojne kraljevini Srbiji s posebno noto, v kateri naznaja, da se bo Avstro - Ogrska med vojno držala določb haške konvencije z dne 18. oktobra 1907 in londonske deklaracije z dne 26. februarja 1909, če stori tako tudi Srbija.

Prizadevanja za lokaliziranje vojne.

Oficijozno se razglša, da meri angleško posredovanje na lokaliziranje vojske med Avstrijo in Srbijo. Vlada teh prizadevanj sicer ne odklanja, meni pa, da so akcije monarhije že toliko dozorele, da bi moglo kako diplomatično posredovanje seči čez to lokaliziranje. Angleški predlog ima pač v mislih konferenco, ki naj bi se sklicala, če bi hotela Rusija aktivno nastopiti. Zato je tudi nemška vlada naklonjena angleškemu predlogu. O stališču Rusije ni doslej nič znano. Vest, da Rusije mobilizira, ni potrjena. Položaj je tak, da se lahko vsak čas spremeni. Obvezanje med Avstrijo in Rusijo je doslej kakor običajno prijateljsko in korektno. Vesti, da bo Srbija še v zadnji uri demobilizirala ali se vdala, so neverjetne. O stališču Črne gore ni še nič znano.

Posredovanje Angleške.

London, 28. julija. V angleškem parlamentu je minister zunanjih del sir Edward Grey izjavil, da Angleška nima pravice se vtičati, dokler je konflikt omejen na Avstrijo in Srbijo. Če bi pa postalo razmerje med Avstrijo in Nemčijo ter Rusijo nevarno, potem gre za evropski mir in to se tiče vseh. Za slučaj, če bi postalo razmerje med Avstrijo in Rusijo nevarno, potem je edino unanje za mir, da posredujejo skupno tiste države, ki na srbskem vprašanju niso neposredno zainteresirane, namreč Nemčija, Francija, Italija in Angleška, v ta namen, da Avstrija in Rusija ustavi svoja stališča in se poravnata. Stori sem korake, da bi francoski, nemški in italijanski poslaniki v Londonu imeli z menoj konferenco o sredstvih za poravnavo sedanjih težav. Odgovor se nimam. Smatram v časopisih priobčeno besedilo srbskega odgovora za pristno in mislim, da more za nepristransko skupino držav biti podlaga, na kateri bi se doseglo sporazumljenje. Jasnno je, da v trenutku, ko prepri in več omejen na Avstrijo in Srbijo, ampak je vanj zapletena še kaka druga velesila, potem bi to moglo končati z eno največjih katastrof, kar jih je kdaj zadelo Evropo. — Na vprašanje, če je nemški cesar sprejel Greyjevo načelo posredovanja, je minister odgovoril, da nima še nobenega odgovora.

Srbska skupščina.

Rim, 28. julija. Listi poročajo iz Beograda, da je za celo Srbijo proglašeno obredno stanje. Včeraj je bila v Nišu seja skupščine. Ministrski predsednik Pašić je poročal o položaju in je izrekel upanje, da Rusija Srbije ne zapusti, narod pa naj se zanaša na požrtvovalnost armade. Med prebivalstvom vlada velika poročnost.

Vojska je napovedana!

Včeraj popoldne ob 4. uri je bila kraljevini Srbiji napovedana vojska.

Napoved vojne.

Dunajski uradni list je včeraj popoldne obelodanil posebno izdajo z naslednjo uradno napovedjo vojne:

Z najvišjo odločbo Njega c. in kr. apostolskega Veličanstva z dne

28. julija 1914. je bila danes kraljevski srbski vladi izročena v francoskem jeziku spisana napoved vojne, ki se v prevodu glasi tako-le:

Ker kraljevska srbska vlada na noto, ki ji jo je izročil avstro - ogrski

Francija mobilizira?

Nepotrjena vest iz Pariza trdi, da namerava Francija sklicati vse letnike rezervistov pod zastave.

Bolgarska, Grška, Romunska.

Sofija, 28. julija. Bolgarska bo toliko časa strogo nevtralna, dokler bo vojna med Avstrijo in Srbijo lokalizirana in ne bo posegla vmes nobena druga država.

Atene, 28. julija. Grški po svoji zvezni pogodbi s Srbijo ni dolžna posesti v sedanjih avstrijsko - srbski konflikt.

Berolin, 28. julija. Romunski poslanik v Petrogradu je odpotoval v Bukareš. Pred svojim odhodom je izjavil, da ostane Romunska nevtralna.

Srbski odgovor na avstrijsko noto.

(Konec včerašnjega telegrama.)

Kraljevska vlada se nadalje zavezuje:

1. Povodom prihodnjega rednega sestanka skupščine vložiti v tiskovni zakon določbo, po kateri se bo najstrožje kaznovalo hujskanje k sovražstvu in preziranju proti monarhiji kakor tudi vsaka publikacija, katera splošna tendenca je naperjena proti teritorialni integriteti Avstro-Ogrske.

Obvezuje se povodom revizije ustave, ki se bo v najkrajšem času izvršila, sprejeti v član XXII. ustavnega zakona določbo, ki dovoljuje konfiskacijo takih publikacij, kar je po jasnih določbah člana XXII. ustave zdat nemogoče.

(Mi smo zahtevali: »1. Vsako publikacijo zatreti, ki hujška k sovražstvu in preziranju proti monarhiji in katere splošna tendenca je naperjena proti teritorialni integriteti monarhije.«

Mi smo hoteli povzročiti, da se Srbija zaveže, skrbeti za to, da v bodoče prenehajo taki casnikarski napadi. Mi smo torej želeli, da se nam zamajči določen uspeh na tem polju.

Nameste tega nam ponuja Srbija, da bo izdala gotove zakone, ki naj služijo kot sredstva k temu uspehu, in sicer: a) zakon, s katerim se naj subjektivno kaznujejo tozadevne monarhiji sovražne casnikarske izjave, kar nam je popolnoma vseeno, tembolj, ker je, kakor znano subjektivno zasledovanje tiskovnih deliktov izvanredno redko mogoče in bi bilo spričo primerno površne vporabe takega zakona kaznovanih le malo slučajev te vrste; torej predlog, ki nikakor ne odgovarja naši zahtevi, ker nam ne nudi niti najmanjše garancije za uspeh, ki smo ga mi želeli. b) dopolnilni zakon k členu XXII. ustave, ki naj bi dovoljeval konfiskacijo, predlog, ki nas tudi nikakor ne more zadovoljiti, ker nam obstoj takega zakona v Srbiji nič ne koristi, marveč samo obveznost vlade, da ga bo tudi vporabljevala, česar se pa nam ne obeta.

Ti predlogi so torej popolnoma nezadovoljujoči. To tem bolj, ker so tudi v tej smeri evazivni, ker se nam ne pove, v kateri dobi se bodo izdali ti zakoni in da bi v slučaju, da skupščina odkloni zakonske predloge — ne glede na eventualno demisijsko vlado — ostalo vse pri starem.

2. Vlada nima nikakršnih dokazov za to in tudi nota c. in kr. vlade ji ne nudi nikakršnih takih, da bi društvo »Narodna Obrana« in druge podobne družbe izvršile da danes potom svojih članov kakršnakoli zločinska dejanja te vrste. Navzlic temu bo kraljevska vlada sprejela zahtevo c. in kr. vlade ter razpustila družbo »Narodna Obrana« kakor tudi ono družbo, ki baje deluje proti Avstro-Ogrski.

(Monarhiji sovražna propaganda »Narodna Obrana« in njej afiliranih društev izpolnjuje v Srbiji vse javno življenje. Vsled tega je popolnoma nedopustna rezerva, če srbska vlada trdi, da ji o tem ni ničesar znanega.

Popolnoma brez ozira na to ni naša stavljenja zahteva popolnoma izpolnjena, ker smo razentega zahtevali: Sredstva za propagando te družbe naj se konfiscirajo; preprečiti novo ustanavljanje razpuščenih družb pod drugim imenom in v drugi obliki.

V obeh teh smereh popolnoma molči beogradski kabinet, tako da se nam tudi po dani polovični obljubi ne nudi nikakršna garancija za to, da se definitivno napravi konec delovanju monarhiji sovražnih asociacij, predvsem »Narodne Obrane« s tem, da se razpuste.)

3. Kraljevsko srbska vlada se obveže, takoj odstraniti iz javnega poduka v Srbiji vse, kar bi moglo pospeševati proti Avstro-Ogrski naperjeno propagando, če ji c. in kr. vlada doprinese dejanske dokaze za to propagando.

(Tudi v tem slučaju zahteva srbska vlada šele dokaz, da se pri javnem poduku v Srbiji goji monarhiji sovražna propaganda, dasi mora vedeti, da se v srbskih učnih knjigah nahajajo snovi grajanje vsebine in da je velik del srbskih učiteljev v taboru »Narodne Obrane« in z njo zvezanih društev. Sicer pa srbska vlada tudi v tem oziru ni izpolnila enega dela naših zahtev, tako, kakor smo to zahtevali, ker je v svojem besedilu izpustila od nas zahtevani odstavek »kar se tiče učnega osebja in tudi učnih sredstev«, kateri odstavek jasno kaže, kje je iskati monarhiji sovražno propagando srbskih šol.)

4. Kralj. vlada je tudi pripravljena odpušiti iz službe tiste oficirje in uradnike, glede katerih bo sodna preiskava dognala, da so zakrivali dejanja proti teritorialni integriteti monarhije ter pričakuje, da ji bo c. in kr. vlada v svrhu postopanja naznala imena dotičnih oficirjev in uradnikov ter dejstva, ki se jim očitajo.

(S tem, da je srbska vlada obljubo, odpušiti zadevne oficirje in uradnike iz službe naredila odvisno od tega, da bodo te osebe po sodnem postopanju spoznane za krive, je že omejila svojo obljubo na tiste slučaje, v katerih so te osebe storile kaznivo dejanje. Ker pa mi zahtevamo odstranitev tistih oficirjev in uradnikov, ki se bavijo z monarhiji sovražno propagando, ker v obče v Srbiji ni kaznivo dejanje, torej tudi ta naša zahteva ni izpolnjena.)

5. Kralj. vlada mora priznati, da si ni na jasnem o smislu in obsegu tiste zahteve c. in kr. vlade, ki gre na to, naj kr. srbska vlada na svojem ozemlju dopusti sodelovanje organov c. in kr. vlade, izjavlja pa, da je pripravljena pripustiti sodelovanje, ki je primerno mednarodnemu in kazenskemu pravu ter prijateljsko sosednemu razmerju.

(S tem vprašanjem ima mednarodno pravo tako opraviti, kakor kazenski proces. Gre za stvar čisto državno policijskega značaja, ki jo je treba rešiti potom posebnega sporazumjenja. Rezerva Srbije torej ni razumljiva in bi po svoji presplošni obliki mogla vstvariti nepremagljiv težave pri sklepanju dotičnega dogovora.)

6. Kralj. vlada smatra za ob sebi umljivo dolžnost, uvesti preiskave proti tistim osebam, ki so bile udeležene pri komplotu z dne 15./28. junija in se nahajajo na njenem ozemlju. Kar se tiče sodelovanja specialno delegiranih organov c. in kr. vlade pri tej preiskavi, ne more tega dopustiti, ker bi to pomenilo kršenje ustave in kazenskega procesa, pač bi po

lahko avstro-ogrski organi v posameznih slučajih dobivali obvestila o uspehu preiskave.

(Naše zahtevanje je bilo jasno in nedvoumno. Zahtevali smo: 1. Naj se uvede sodno postopanje proti udeležnikom kompote; 2. naj sodelujejo c. in kr. organi pri dotičnih poizvedbah »Recherches« v nasprotju z »Enquete judiciaire«. Ni nam prišlo na misel zahtevati, naj bi se c. in kr. organi udeležili srbskega sodnega postopanja. Sodelovali naj bi le pri policijskih poizvedbah, ki naj bi preiskrbele in zagotovile material za preiskavo. Če nas srbska vlada ne razume, stori to namenoma, kajti razloček med »Recherches« in »Enquete judiciaire« ji mora biti jasen. Ker hoče umakniti preiskavo vsaki kontroli bržčas, ker ve, da bi pri konkretnem postopanju imela neugodno uspehe, in ker nima povoda odkloniti in preprečevati razlogov sodelovanja naših organov pri policijskem postopanju — analogij pri policijskih intervencijah je vse polno — se je srbska vlada postavila na stališče, ki naj da njeni odklonitvi značaj opravičenosti in našemu zahtevanju pečat neizpolnjenosti.

7. Kralj vlada je že tisti večer, ko je dobila noto, dala majorja Vojislava Tankosića aretovati.

Milana Ciganovića, ki je pripadnik avstro-ogrsko monarhije in ki je bil do 15. junija kot aspirant pri železniškem ravnanstvu, doslej ni bilo mogoče dobiti in je bila za njim izdana tiranica.

C. in kr. vlado prosimo, da nam v svrhu izvedbe preiskave čim najprej v običajni obliki naznani obstoječe razloge upravičenega suma in pri preiskavi v Sarajevu zbrane dokaze o krivdi. (Ta odgovor je zahrbten. Ciganović je odšel glasom od nas odrejenih poizvedb tri dni po atentatu, ko se je izvedelo, da je Ciganović udeležen pri zaroti, na dopust in se je napotil po nalogu policijske prefekture v Belgradu v Ribari. Potemtakem je neresnično, da bi bil Ciganović že 15. (28.) junija zapustil srbsko državno službo. K temu prihaja, da je policijski prefekt belgradski sam odredil, naj Ciganović odpotuje in izjavil v nekem intervjuu, ker je vedel, kje se mož nahaja, da človeka z imenom Milan Ciganović v Belgradu sploh ni.)

8. Srbska vlada bo veljavne odredbe, da se prepreči vtihtapljenje orožja in razstreljiv, poostriila in raztegnila.

Samo obsebi se razume, da bo takoj uvedla preiskavo in strogo kaznovala one uradnike obmejne službe na progi Šabac - Loznica, ki so kršili svoje dolžnosti in dopustili, da so te izjave dejansko podali dokorajčili mejo.

9. Kraljevska vlada je rada pripravljena, da dá potrebna pojasnila o izjavah, ki so jih dali v intervjuih njeni uradniki v Srbiji in v inozemstvu po atentatu in ki so bile po trditvi c. in kr. vlade monarhiji sovražne, čim c. in kr. vlada označi mesta dotičnih izjav in dokazuje, da so te izjave dejansko podale dotični funkcionarji.

Kraljevska vlada bo sama skrbela za to, da nabere v to potrebne dokaze ip dokazila sredstva.

(Kr. srbski vladi pač morajo biti docela točno znane podrobnosti glede intervjuov. Ako zahteva od c. in kr. vlade, naj ji preskrbi najrazličnejše podrobnosti o teh intervjuih in si pridržuje pravico preiskavo o teh, dokazuje to, da tudi teh zahtev resno ne misli izpolniti.)

10. Kr. vlada bo, v kolikor tega ni še storila v tej noti, c. in kr. vlado obvestila o izvedbi vseh, v gori navedenih točkah omenjenih odredb, čim bo dotični ukrep odrejen in izvršen.

Kr. srbska vlada je mnenja, da je v skupnem interesu, da se rešitev teh zadev ne prenagli in je zato kakor vselej pripravljena, ako bi c. in kr. vlada tega odgovora ne smatrala za zadovoljivega, sprejeti kakršnokoli mirno rešitev bodisi z izročitvijo odločitve o tem vprašanju mednarodnemu razsodišču v Haagu, bodisi s prepustitvijo odločitve velesilam, ki so sodelovale pri sestavi izjave, ki jo je srbska vlada podala dne 18. (31.) marca l. 1909.

Patriotske manifestacije v Ljubljani.

Snoči so se vršile v Ljubljani velike patriotske manifestacije povodom mirozova, ki ga je priredilo vojaštvo. Že popoldne je bila vsa Ljubljana v narodnih in cesarskih zastavah, zvečer pa je bila sijajno razsvetljena. Na ulicah je bilo na tisoče in tisoče ljudstva. Vojaški sprevoz, spremljan od nepregledne množice, ki je prirejala vojakom iskrene

ovacije in navdušeno klicala: »Živela Avstrija, živio cesar Fran Josip!« Sredi spreveda so civilisti nosili ogromno cesarsko zastavo. Sprevoz na čelu z godbo pehotnega polka št. 27. in domobranskega polka se je pomikal mimo južnega kolodvora po Bleiweisovi cesti pred deželno predsedstvo. Na potu tjakaj je bila posebno sijajno razsvetljena hiša predsednika trgovske in obrtne zbornice Ivana Kneza in mestni dekliški licej.

Pred palačo deželne vlade

se je sprevoz ustavil in tu je imel podpredsednik poslanske zbornice nadporočnik Josip vitez Pogačnik na vojake in zbrano množico in na deželnega predsednika ta-le nagovor:

»Njegovo Veličanstvo presvetli naš cesar je nas poklical pod orožje, da branimo svoje pravice. Radi smo se odzvali temu klicu. Na naštetih bojiščih so naši dedje in pradedje pokazali, da ni sile na svetu, ki bi omajala zvestobo Slovencev do presvetlega vladarja in naše mile Avstrije. (Govoreč k dež. predsedniku baronu Schwarzu.) Vaša ekscelencija, prosim Vas, sporočite našemu najvišjemu zapovedniku presvetlemu cesarju Francu Jožetu, da smo mi pod orožjem stoječi pripravljeni se boriti in dati tudi življenje za domovino. Mi sledimo svojim srcem, ker vemo, da gre za pravično stvar.«

Na ta nagovor je odgovoril dež. predsednik baron Schwarz s balkona vladne palače, kjer so poleg njega še stali podpredsednik grof Chorinsky, vitez Laschan, glavar Kresse itd., tako-le:

»Kranjci! Z ginenim srcem se vam zahvaljujem za patriotsko manifestacijo. Sporočilo bom to pred Najvišji prestol. Vaše veliko navdušenje dokazuje, da ste mesto potrpljenja pripravljeni nastopiti odločno z orožjem v roki. Vi, ki ste zapustili svojce, da sledite poklicu našega gospodarja, presvetlega vladarja, stavite neomajno zaupanje do boga, ki naše pravične stvari ne bo zapustil. Za vaše svojce, ki ste jih zapustili, bomo pa skrbeli mi, ki ostanemo doma. Ta svoj govor je ponovil dež. predsednik tudi v nemškem jeziku in končal: V tem svečanem trenutku se spominjamo v zvestobi in spoštovanju našega presvetlega cesarja, katerega naj Bog obvari in ohrani. Bog živi našega premilostljivega cesarja in gospodarja Franca Josipa!«

Po govoru viteza Pogačnika in dež. predsednika je godba zaigrala cesarsko pesem, ki jo je množica razkritih glav pela.

Z Bleiweisove ceste se je sprevoz napotil v Zvezdo

pred spomenik maršala Radeckega.

Bakljenosci so v krogu obstopili spomenik slavnega vojskovodje, ki je vodil avstrijsko armado na vseh bojiščih od zmage do zmage.

Ob spomeniku je bil prirejen vzvišen prostor, kamor je stopil poveljnik ljubljanske garnizije divizionar fml. Kraliček, obkrožen od častnikov.

V svojem govoru je rekel: Gospodje častniki in vojniki, pozdravljam Vas v imenu Njegovega Veličanstva cesarja, našega premilostljivega gospodarja.

Tu ob spomeniku slavnega našega vojskovodje očeta Radeckega se spominjamo naših velikih in junških prednikov in sijajnih zmag, ki so jih izvojevali. Temu svetlemu zgledu hočemo tudi mi slediti. V neomajni zvestobi do Njegovega Veličanstva presvetlega vladarja hočemo se vsi domovini darovati in žrtvovati!

V tem hipu je zaigrala godba cesarsko himno in vsi navzoči častniki so potegnili sablje in jih krizali v prisiški neomajljive zvestobe cesarski hiši in domovini. Zavrli so gromovito živio-klici, godba pa je zasvirala staro slavno Radeckega koračnico.

Od tu je sprevoz odkorakal

pred deželni dvorec,

ki je bil sijajno razsvetljen. Na pročelju so bleščale, sestavljene iz električnih luči, inicijalke cesarjevega imena pod cesarsko krono. Na okrašenem balkonu je bila soha Njegovega Veličanstva.

Na balkonu so bili zbrani deželni odborniki dr. Karel Triller, dr. Evgen Lampe, dr. VI. Pegan in poslanci dr. Vladimir Ravnihar, dr. Fran Novak, Josip Turk, Evgen Jarc, deželno uradništvo, na čelu mu ravatelj Zamida in podravatelj dr. Zbašnjik.

Ko se je sprevoz ustavil pred dvorcem, je izmed množice govoril dr. Marko Natlačen, ki je med drugim naglašal, da bo slovensko ljudstvo rade volje doprineslo žrtve vojne in končal z vzklikom: »Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne gane! Živela Avstrija!« Množica je sprejela ta govor s klici: »Živela Avstrija.«

Na to je kot namestnik dež. glavarja govoril dež. odbornik dr. Lampe tako-le:

»Pozdravljeni, bojniči za domovino! Avstrija je vstala na poziv svojega modrega vladarja in koraka na vojsko, na pravični, vsiljeni nam boj, katerega zadnji cilj je blagodejni mir in potrebna varnost naše domovine.«

S ponosom vas pozdravljam v imenu vojvodine Kranjske, ki je že skozi mnogo stoletij združena s habsburško vladarsko hišo. Mi nismo bilizorožjem podjarmljeni. Svobodno se je pridružila naša Kranjska avstrijskim deželam pod slavnim žezlom Habsburžanov, dobro vedoč, da edino le v tej močni državi najde bran proti zunanjim sovražnikom. Vesele in tužne dni je Kranjska dežela delila s prejasno habsburško hišo. Pa Kranjska je bila tudi vsikdar močan ščit naše skupne domovine. Močan šest kranjskih fantov je na naštevilih bojiščih branila čast in slavo naše ljubljene Avstrije.

Ich bin überzeugt, im Namen aller Landeskiner zu beteuern, dass wir alle wie ein Mann für Österreichs Einheit und Macht eintreten werden.

Dragi rojaki! Na vojsko greste. Naše molitve in želje vas spremljajo. Kakor vsikdar, boste tudi sedaj pokazali, da staro kranjsko junaštvo še živi. Molili bomo, da se vrnete, venčani z zmago! »Živio naš cesar Franc Jožef I.«

Živela Avstrija!

Živela naša junaška nepremagljiva armada!

Zopet je zadonela cesarska pesem in zaorili so navdušeni živio in slava - klici. Množica se je odkrila in ob zvokih godbe pela cesarsko himno.

Od tu se je sprevoz napotil po Šelenburgovi, Prešernovi in Stritarjevi ulici

pred magistrat.

ki je bil naravnost čarobno razsvetljen.

Balkon je bil z zelenjem okrašen, na sredi pa je stal kip Njegovega Veličanstva cesarja, okičen z lovorjevim vencem.

Na balkonu so bili: župan dr. Ivan Tavčar, podžupan dr. Karel Triller, divizionar podmaršal Kraliček, podpolkov. Breindl, generalštabni šef major Kraus in obč. svetnik dr. Fran Novak in Ivan Kregar. Ob oknih županove pisarne so bili obč. svetniki Iv. Bonac, predsednik trgovske zbornice Iv. Knez, A. Likozar, R. Pustoslemšek, dež. poslanec Jos. Reisner, Jan Ružička in Ivan Štefe.

Ko so se polegile viharne in navdušene ovacije je imel župan dr. Ivan Tavčar ta-le govor:

»Vojaki! Danes obdajate starodavno to mestno hišo, ki je že doživela toliko zgodovinskih dni. Vsak kamen na nji vam glasno govori, da bi slovenskega naroda že davno ne bilo, da ga ni pod svoje varstvo vzela naša preslavna habsburška dinastija. Vsak kamen na tej hiši ožnjuje, da bi narod slovenski razpadel v nič, ako bi se nad njim mogelno ne razprostirala jeklena streha naše avstrijske domovine. Ko zapuščate danes svoja domača ognjišča, mora vam torej širiti srca zavest, da greste v boj tudi za slovenski narod!«

Vojaki! Mi smo prepričani, da je vojska, na katero je poklical vas, naše sinove, presvetli naš cesar, pravična. Naš vladar krivične vojske še nikdar ni napovedal in zatorej bi tudi te ne bil napovedal, da se mu ni vsilila, da se ni dobil sovražnik, ki je hotel odtrgati od naše Avstrije kos njenega ozemlja! Ker se je našemu vladarju vojska vsilila, naj grme topovi! Ta grom naj pomenja, da mi vsi na jugu enega srca, ene duše, stojimo za Avstrijo! Tudi pok vaših pušk naj oznanja celemu svetu tam zunaj meja naše države, da Slovenec do konca dni hočemo ostati zvesti sinovi tega starodavnega cesarstva in da je vsak najhujši naš sovražnik, ki bi hotel v tem pogledu kaj spreminiti.

Slovenski fantje! Ko se poslavljate v vrste pod vojna svoja bandera, ne pozabite, da so se pod temi banderi že zbirali vaši očetje in vaši očetovi očetje! Nikdar nismo doživeli, da bi se slovensko junaško srce ponosno ne dvigalo pod črno-rumenom cesarsko zastavo! Slovenska pest ni prej odnehala, da ni bil sovražnik poteptan v prah in da je ponosno vihral črno - žolti prapor nad razbitimi četami onemoglega sovražnika! Tako bo tudi sedaj, ker ste vredni sinovi svojih očetov!

Soldaten! In Zeiten, wie es die heutigen sind, durchströmt uns das Bewusstsein, dass wir ein Volk sind, dass wir unter dem gemeinsamen Herrscher ein gemeinsames Vaterland haben, das wir mit Gut und Blut gegen jeden Feind, mag er von

welcher Seite immer kommen, verteidigen wollen und verteidigen werden!

Vojaki! Ko se poslavljate od nas, ne ozirajte se nazaj! Za vaše, ki jih zapuščate, bomo v polni meri skrbeli. V tem pogledu vam dajem v ime občine ljubljanske najslavesnejšo obljubo!

Zadnja in glavna moja beseda pa velja tistemu, katerega nosi v teh dneh vsak Slovenec, ne samo na jeziku, temveč tudi v srcu. Njemu ste prisegli ljubezen in zvestobo. To prisego boste držali povsod in pri vsaki priliki. Mislim, da vam vsem iz duše govorim, če vas pozivljam, da ponovno danes to prisego s kipečim vzklikom: Naš veličastni cesar Franc Josip naj živi! Slava!«

Ko je župan končal svoj govor, opetovano prekinjen od navdušenih živio - klicev, se je tisočglava množica na trgu razkrila, godba je zaigrala cesarsko pesem, častniki pa so potegnili sablje, prisegajoč zvestobo cesarju in domovini. Bil je to pretresljiv prizor, ko so žvenketali meči in se iskri v odsevu električne luči.

Ko je godba zasvirala »Po jezeru bliz Triglav« in »Mlade vojake«, je množica viharno ploskala in klicala: »Živel cesar Fran Josip, v boj zanj!«

Vojaštvo je nato odkorakalo na Vodnikov trg, kamor je prišel v ornatu, držeč v rokah Najsvetejšo, proš Sajovic s stolnim kapiteljem in vso duhovščino. Tu na trgu je nagovoril vojake stolni dekan Kolar v slovenskem in nemškem jeziku, poudarjajoč zvestobo vojača državi in cervki ter proseč božjega blagoslova na glave v vojno odhajajočih bojevnikov. Vojaki so poklekli, godba je zaigrala k molitvi in svečenik je dal z Najsvetejšim blagoslov zbranim vojakom in tisočglavi množici.

Tako se je svečanostno končala ta lepa patriotska manifestacija.

Ne bojte se za hranilne vloge!

Od c. kr. predsedništva smo dobili naslednje opozorilo s podpisom c. kr. deželnega predsednika barona Schwarz:

Ker se je zaukazala delna mobilizacija, kar pa še ni vojska in tudi ni treba, da bi gotovo vojna vsled tega izbruhnila, se je zopet bati, da nastopi govornica, da naj ima ob času vojske vsak človek svoj denar le pri sebi. Denar pri hranilnicah, posojilnicah in bankah po tej govornici ni varno naložen, ker si ga more državna oblast ali pa sovražnik prisvojiti in tako varčne ljudi od njih premoženje spraviti. Da bi si mogla državna oblast ta denar prisvojiti, je popolnoma izključeno, ker imamo člen 5. državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142, po katerem je lastnina nedotakljiva. Kar se tiče bojazni, da bi nam mogel denar vzeti sovražnik, je ravno tako prazna. Mirovna konferenca v Haagu je mednarodni pogodbi določila, da je oseba in občinska lastnina nedotakljiva.

Kak namen pa imajo hranilnice in je-li denar pri teh naložen varno? Hranilnice imajo namen v pospeševanje delavnosti in varčnosti dajati vsakemu priliko, nalagati prihranjeni denar varno in kot kapital na obresti in ga zopet dvigati. Da je denar pri hranilnicah popolnoma varno naložen, za to skrbi državna oblast sama, ker ima pri vsaki hranilnici svojega cesarskega komisarja, ki pazi na hranilnično poslovanje. Denar, katerega zaupajo ljudje hranilnicam, seveda ne leži ves v hranilnicah, ker bi sicer ne nosil nikakih obresti. Hranilnici zaupani denar izposojuje se zopet dalje proti obrestim. Kako pa se sme posojevati, to je po zakonu natanko določeno in sicer tako, da je izposojeni denar popolnoma varen. Hranilnični denar izposojen je po največ na zemljišču in sicer tako, da se sme le dve tretjini vrednosti dotičnega zemljišča obremeniti. To je, ako je zemljišče vredno 12.000 K, sme hranilnica le 8000 K posoditi. Pri hišah le do polovice vrednosti, to je na hišo, ki je vredna 12.000 K, sme posoditi hranilnica le 6000 K. Za druga posojila so še bolj strogi predpisi.

Zato se lahko reče, da je denar, ki ga je hranilnica izposodila, popolnoma varno naložen. Vložnikom hranilnice se za njihov denar torej ni treba popolnoma nič bati. To, kar velja ob času miru, velja tudi ob času vojske, ker si nihče, niti državna oblast, niti sovražnik, ne bo upal si prisvojiti zasebno last.

Oni, ki imajo denar pri hranilnicah naložen in ga iz strahu, da o vojnem času ni varen, dvigajo, ne škodijo le samemu sebi, ampak tudi svoji bližnji.

Tisti, ki svoj denar iz hranilnic in posojilnic dvigne in ga hrani doma, ne izgubi le obresti, ampak pride tudi lahko ob svoj denar, če ga doma

tudi še tako varno hrani. Ne glede na to, da se mu denar lahko ukrade, uniči se ta tudi na drug način na pr. po požaru ali izgubi itd.

Pri dvigavanju denarja o velikem navalu pa je nevarno, da morajo hranilnice svoj izposojeni denar dolžnikom odpovedati, ker sicer niso v stanju vrniti denarja vložnikom. Posledica tega pa je za dolžnike zelo usodopolna, ker se ravno ob vojskem času denarja hitro ne more dobiti in zadnja posledica je, dražba — kant.

Ker je tedaj denar v hranilnicah in posojilnicah popolnoma varno naložen, dočim ga doma ne morete tako varno shraniti in ker z dvigavanjem ne le sebi, ampak tudi svojim sobratom škodujete, pozivljamo ljudstvo, da svoj pri hranilnicah in posojilnicah naloženi denar, ako ga neobhodno ne potrebuje, še nadalje pusti pri hranilnicah.

Oni pa, ki raznašajo neosnovano govornico, da ob vojskih časih denar pri denarnih zavodih ni varno naložen, se bodo brez ozira naznanili sodišču, da jih kaznuje po § 308 kaz. zak., ki pravi:

»Kdor z javnim razglaševanjem trosi lažnjive, za javno varnost vznemirjujoče vesti, ki niso podprte, ali take govornice naprej raznaša, je kriv prestopka, ki se kaznuje s strogim zaporom od 8 dni do 3 mesecev.«

Štajersko.

Iz Celja. Ker je za »Slov. Narod« sedaj ogromno vpraševanje, opozarjamo občinstvo, da se naš list prodaja v Celju v Zvezni trgovini in pri Goričar-Lekovsku na Graški cesti (poslopje »belega vola«); vrh tega ga prodajate trafiki »Narodni dom« in Hausman na vogalu Graške ceste in Grabna). Še boljše je pa, če si vsakdo list takoj naroči pri upravnštvu v Ljubljani.

Iz Celja. V tako nemirnih časih se rade širijo neresnične vesti. Tako se govori po mestu in celi Savinski dolini, da so zaprli enega ali več celjskih odvetnikov zaradi srbofilstva. Vse te govornice niso resnične, med celjskimi Slovenci ni nikakega slučaja, da bi kdo kaj nelojalnega ali še hujšega zakrivil. Mi vsi poznamo svoje dolžnosti napram svoji domovini in državi.

Iz Savinske doline nam pišejo: Vreme imamo letos čisto nenavadno. Letos sploh ni poletnega meseca, da bi ne zapadel sneg vseh višjih hribov okrog zgornje naše doline. V nedeljo in ponedeljek je padlo mnogo dežja, tako, da so šli nekateri potoki čez bregove. Letina bo slaba.

Iz Vuzenice. V petek, dne 24. t. m. je prišel v gostilno g. župana A. Mravljaka potnik, ki ga je že imel nekoliko pod klobukom. Poskušal je napeljati pogovor na politične razmere med Avstrijo in Srbijo, a nihče se ni hotel s tem tujim človekom pogovarjati. Možno je na to začel izzivati in vse je kazalo, da je nekaj agent-provokater. Tudi ko je prišel g. župan sam intervenirati, je mož še izzival in se ni pomiril niti ko ga je g. župan pozval, naj se legitimira. Dognalo se je, da je ta mož upokoje-ni stražmoster in sedaj agent v Mariboru.

Koroško.

Poskušen napad na železniški most. Iz Trbiža poročajo: Predvčerajšnjim jutraj okoli treh sta prišla dva sumljiva človeka navzlic vojaški straži k belopeškemu mostu železniške proge Trbiž-Ljubljana. Vojaška straža je streljala, ne da bi koga zadela. Vojaška patrulja je zasledovala neznanca, toda ta dva sta pobegnila.

Nesreča na železnici. 27. t. m. zvečer je tovorni vlak povozil pri Sv. Andreju v Lavantinski dolini nekega delavca. Njegov tovarš je bil le lahko ranjen. Oba sta bila uslužbenca tvrdke Hirschler v Spodnjem Dravogradu.

Dnevne vesti.

+ Napoved vojne. Včeraj ob 5. popoldne je prišlo v Ljubljano brzojavno poročilo, da je Srbiji napovedana vojska. Nabili smo dotično brzojavko na svojem izloženem oknu, a smo jo morali zopet odstraniti. Vzlic temu se je seveda vest hitro razvedela po celem mestu in seveda vzbudila največjo pozornost ter zlasti vojaške kroge navdala z velikim navdušenjem.

+ Na pragu velikih dogodkov. Začela se je vojska. Kaj mislimo in čutimo, to je ljubljanski župan dr. Tavčar v snočnem svojem govoru izrazil s tako iskrenimi, iz srca prihajajočimi besedami, da jim nimamo ničesar dostaviti. Spominjamo se pa obenem tudi slovenskih vojakov in črnovojnikov, ki so poklicani pod zastavo. V stari, na naštetih bojiščih dokazani hrabrosti, se bodo borili za blagor in čast domovine avstrijske, spremljajo pa jih naše srčne želje, da

bi se s slavo ovenčani kmalu zopet povrnil domov.

Draginja v Ljubljani se čuti prav izdatno in bo vsled tega vlada določila maksimalne tarife za živila. Kdor bo živila prodal čez ceno, bo kaznovan.

Dogodki v Dalmaciji. Kakor smo že poročali, sta bila aretirana župan v Dubrovniku, državni poslanec dr. Čingrija in podžupan v Dubrovniku dr. Pugliesi. Nemški listi imajo o tem dolga poročila, ki pa jih ni mogoče kontrolirati. Pri katoliškem škofu Milasu je bila, kakor se javlja »Zeit« iz Dubrovnika, hišna preiskava.

Nagla sodba na Hrvaškem. Posebna izdaja zagrebškega uradnega lista naznanja, da je v Zagrebu in po celi Hrvaški in Slavoniji razglašena nagla sodba.

Proti draginji. Dunajski župan se je obrnil od vseh županov mestnih občin in na mestni zastop v Budimpešti in jim naznanil, da je prosil vlado, naj zniža carino za uvoz žita, moke, živine in mesa za tiste avtonomne korporacije, ki skrbijo za preživljanje.

Včerašnji oklic na narodno ženstvo je bil objavljen prenegleno, ker bo vse ženstvo v vojvodini Kranjski delovalo skupno pod okriljem »Rdečega križa«.

Poslanec E. Gangl ponesrečil. Deželni poslanec Engelbert Gangl se je eden izmed prvih odzval svoji vojaški dolžnosti. Poslan je bil k Sv. Luciji. Pri patruliranju je s tovariši padel v globok jarek in si pri tem zlomil roko. Prepeljal so ga včeraj v Ljubljano. Njegovim tovarišem se ni ničesar zgodilo.

Za poštni promet. Opozorjamo občinstvo, da je vsako dopisovanje z vpoklicanimi prosto poštnine. Ob enem opozarjamo, da noben vojak ne sme poročiti, kje se muje njegov oddelek, niti od kod prihaja ali kam odhaja. Zato so vsa tozadevna vprašanja popolnoma nepotrebnost. Vojak sme poročati domov samo o svojih osebnih stvareh.

Umrla je gospa Matilda Križajeva, mati opernega pevcu Josipa Križaja. Pogreb je danes ob 5. uri iz hiše žalosti, Križevniška ulica št. 2. Naj počiva v miru!

V Škofiji so se v ponedeljek fantje iz Selške doline tako stekli, da so ranjene devali v sv. olje, zmagovalci pa so odhajali v zapor.

Iz Poljanske doline. Včeraj, v ponedeljek dopoldne je bilo kaj živahnega v dolini, ko so odhajali rezervisti in črnovojniki pod zastavo. Najživahnejše je bilo v Poljanah, kjer je bilo nekako celotno zbirališče iz cele doline in kjer je bilo zadnje slovo. Resni, zavedajoč se položaja in odločni vstrajati na braniku v slavo in čast domovine so se odpravili možje in fantje. Ni jih delalo malodušne ne jok otrok, ne solze žen, mater in drugih. Kratek zadnji pozdrav: Z Bogom in srečo! In odšli so. Tudi mi, ki smo ostali, želimo vsem, da se kmalu vrnejo kot zmagovalci, a zdravi in čvrsti. O mobilizaciji smo tu v dolini zvedeli v nedeljo dopoldne ob 8—9. ure. Večina, kar jih ni v Ameriki, so odšli v najlepšem redu brez vsake najmanjše nerednosti, nekateri, ki služijo pri drugih korih, pa danes v torek. Ti zadnji seveda so bili poklicani s posebnimi pozivnicami. Še enkrat rojaki: Srečni in zopet na veselo svidenje!

Aretiran je bil na Gorenjskem jurist gospod Mihael Čop, ki se je svoj čas kot prostovoljec v črnogorski armadi udeležil vojske proti Turčiji.

Zet in tast. Posestnik Janez Nagode v neki vasi pri Logatcu je svojega 71 let starega tasta Antona Fortunu vrgel ob tla, ga za ušesa vlekel k vratom in mu glavo butal ob prag tako, da je starec ves pobit. Pokleknil mu je tudi na prsa in mu jih ulomil ter mu polomil več reber. Stari mož najbrž ne bo okrevaj.

Društvena naznanila.

Predsedstvo „Ljubljanske sokolske župe“ naznanja vsem brat-skim društvom in slavnemu občinstvu, da se **odpoveduje** za mesec avgust določeni zlet „Ljubljanske sokolske župe“. Zlet, ki bi se imel vršiti na ljubljanskem dirkališču, se torej ne vrši.

Razne stvari.

Požar. Iz Dortmunda poročajo: V rudniku Adolfa pl. Hausemann v Meugede je nastal požar. Petnajst rudarjev se je smrtno ponesrečilo.

Nezgodba na Donavi. Iz Linca poročajo: Pri Sv. Nikolaju ob Donavi se je dogodila težka nesreča. Pet dunajskih srednješolcev se je v čolnu peljalo po Donavi. Čoln je zadel ob neko tovorno ladjo ter se razbil. Štiri dijaki so utonili.

Za rdeči križ. Baron Louis Rothschild je v svojem imenu, kakor

tudi v imenu svojih dveh bratov Alfonza in Evgena daroval za Rdeči križ 100.000 kron.

Bombna eksplozija v Varšavi. Iz Krakova poročajo: V nekem poštnem uradu v Varšavi je eksplodirala bomba. Učinek je bil grozen. Mnogo ljudi je bilo mrtvih in ranjenih.

Predsednik gosposke zbornice gre prostovoljno v vojno. Predsednik gosposke zbornice knez Alfred Windischgrätz, major v evidenci domobranstva, se je javil pri domobranskemu ministru Georgiju, da gre prostovoljno v vojno. Knez Windischgrätz je star 62 let. Tudi knez Karel Auersperg, ki je tudi član gosposke zbornice ter star 54 let, gre prostovoljno v vojno.

Srečna občina. V Bergamu imajo srečno občino z imenom Levate. Pred kratkim so se tam vršile občinske volitve. Od 400 volilcev so prišli trije. Od teh treh volilcev sta oddala dva nepravilno izpolnjeni glasovnici. Tako je pravzaprav volil samo en volilec. Prebivalstvo se ni udeležilo volitev zaradi tega, ker je prišlo baje med župnikom in županom do prepira zaradi pokopališča.

Skladišče za granate eksplodiralo. „Nowa Reforma“ poroča iz Varšave: 27. t. m. zvečer je bila tu huda nevihta. Strela je udarila v citadelo in skladišče za granate je eksplodiralo. Eksplozija je bila tako huda, da so dva kilometra naokoli popokale vse šipe. Gasilci in vojaki niso mogli prav nič pomagati, ker so šrapneli in granate druga za drugo eksplodirale. Škoda je velikanska in znaša več stotisoč rubljev. Govori se pa tudi, da ni strela povzročila eksplozije, marveč neki napadalec.

Iz srbske in črnogorske statistike. Za časa poslednjih dveh balkanskih vojn je imela Srbija do 400.000 vojakov. V prvi vojni je padlo pet tisoč mož, ranjenih pa je bilo osemnajst tisoč, v drugi vojni je padlo 7500 mož, trideset tisoč pa je bilo ranjenih. Od teh jih je umrlo v bolnicah 2500 mož. Če prištejemo k tem dvanajst tisoč mož, ki so umrli na notranjih boleznih, in 4300 mož, ki so umrli na koleri, tedaj je umrlo čez trideset tisoč mož, ranjenih pa je bilo 48.000 mož. Takrat je imela Srbija dva in pol milijona prebivalcev. Črna gora je imela 260.000 prebivalcev in 45.000 vojakov. Padlo je 3600 mož, ranjenih pa je bilo 600 mož.

Dražba Nelsonovih pisem. Pisma angleškega mornariškega junaka admirala lorda Horacija Nelsona na njegovo soprogo so bila pred par dnevi prodana v Christiejevi akcijski dvorani v Londonu na javni dražbi. Pisma so se prodala za 2200 funtov sterlingov, to je za 50.000 kron. Kupil jih je znani antikvar Queritch, ki je tudi pred kratkim plačal rekordno ceno 60.000 K za staro knjigo o »Kralju Learju in njegovih nevladnih hčerah«, iz katere je vzel Shakespeare idejo za svojega »Kralja Learja«. Akcije se oficijalni zastopnik britskega muzeja ni mogel uspešno udeležiti, ker znaša državna subvencija britskega muzeja le 600 tisoč kron na leto in ne more torej plačati tako horendnih cen za en manuskript.

Misleče živali. Na Dunaju je pred nedavnim predaval monakovski privatni docent dr. K. Gruber o »mislečih živalih«. Treba je predvsem konstatirati, da se stališče tega predavatelja popolnoma razlikuje od fantastičnih nazorov raznih »prijetelj-jev živali«, ki so v Nemčiji ustanovili svoj poseben list pod imenom »Duša živali«, v katerem hočejo na vsak način zagovarjati hipotezo, da živali samostojno mislijo. Dr. Gruber je šel s stališča, da je treba razne nastope in pregibe živali, ki nas iznenadijo, n. pr. štetje ali tudi izgovarjanje celih besed pripisovati telepatiji t. j. prenašanju človeških misli na živali. Analogijo k temu, meni dr. Gruber, moremo dobiti tudi pri objektih, katerim brezdomno ne bo nihče prišteval inteligenco, tako na primer pri mizah, ki tolčejo pri spiritalističnih seancah. To, kar mizice, če položimo nanje roke, natočijo, je vedno rezultat gotovega, časih nezvestnega, idejevega obzorja osebe ali oseb, ki sede pri mizi. Enako je to pri živalih. Žival se nauči gotovim gibom vsled dresiranja svojega učitelja. Začetkoma vrši žival te gibe n. pr. raznolično tolčenje za določene črke pod nadzorstvom in s pomočjo svojega učitelja. Te začetne pomoči pa pozneje ni treba in zdi se, kakor da bi žival »duševno« sama delovala. Seveda pa je v resnici žival še vedno pod vplivom svojega učitelja. Ne samo vede, marveč tudi nevede učinkuje oni, ki se bavi z živalmi, na te, da izvršuje razne »umetnosti«. To so impulzi psihološko - energične vrste, s katerimi učinkuje učitelj. Te misleče živali torej niso nič drugega, nego nekaka vrsta mizic pri spiritalističnih seancah, niso nič drugega, nego žive, oves in meso uživajoče mizice, ki tolčejo, pri katerih pač ne moremo govoriti o kakšni inteligenci, podobni človeški in-

teligenci. So samo stroji, ki je odmev misli človeka, ki z njimi operira. Tudi okolnost, da živali če govorijo ortografično pravilno, marveč samo fonetično, potrjuje nazoranje, da živali reproducirajo samo ljudske misli. Dr. Gruber je n. pr. pripovedoval o čudežnem, takozvanem »mislečem psu« Rolfu iz Mannheima, ki ga je vprašal, je - li mu povzroči veliko bolelost, če mu stopi na tace? Nato je pes odgovoril: sr w Fibr (sehr weh Fieber), tedaj samo tako, kakor šinejo človeku misli v glavo, ne da bi jih šele razvrstil. Če žival ne uboga, ali če se ne priljuje gospodarju, tedaj je temu vzrok ta, ker je gospodar izmučen, ali ker nima svojih misli dovolj urejenih, da bi mogel učinkovati na žival.

Pri želodčnem in črevesnem kataru priročno »Franc Jožefova« grenčica podpira hitro ozdravljenje. Zavživana že v majhnih množinah učinkuje pri telesnem odvajanju takisto omehčevalno kakor zanesljivo odvajalno, Enrico d' Ursi, profesor kirurgije na kralji. vseučilišču v Neaplju potrjuje, da je rabil Franc Jožefovo vodo pred operacijami slepega črevesa in da je spoznal, da se to učinkovito salinsko odvajilo niti najmanj ne prime niti oslabilnega bolnika. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Brzjavna poročila.

Ovacije nadvojvodi Frideriku.

Dunaj, 29. julija. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da se je po včerašnjih patriotičnih manifestacijah napolnil nad pettisoč oseb broječa množica pred palačo nadvojvode Friderika in mu priredila navdušene ovacije. Množica je pela cesarsko pesem. Neki mladenič iz množice je imel navdušen nagovor na nadvojvodo, pozdravljajoč ga kot vrhovnega poveljnika avstro-ogrske armade. Nadvojvoda Friderik se je pojavil na balkonu in se je iskreno zahvaljeval za ovacije. Manifestanti so nato vnovič zapeli cesarsko pesem ter se potem razšli.

Dunaj, 29. julija. Snoči so se ponovile navdušene patriotične manifestacije pred vojnim ministrstvom.

Sarajevo, 29. julija. Prebivalstvo tekmuje, da izkaže svojo ljubezen napram c. in kr. armadi. Ljudstvo povsod pozdravlja častnike z največjim navdušenjem.

Odgoditev hrvatskega sabora.

Budimpešta, 29. julija. (Kor. bir.) S cesarskim reskriptom je bil odgođen sabor kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije in sicer na podlagi § 3. zak. čl. II. iz leta 1870.

Ustavljeni listi na Hrvaškem.

Budimpešta, 29. julija. (Kor. bir.) Hrvatski ban baron Skerlec je prepovedal izhajanje in razširjanje tehle časopisov: »Slobodna Rečica«, Zagreb; »Narodno Jedinstvo«, Zagreb; »Srpsko Kolo«, Zagreb; »Oslobodjenje«, Zagreb; »Privrednik«, Zagreb; »Vihov«, Zagreb; »Volksrecht«, Osek; »Pravo Naroda«, Sid; »Sloboda«, Petrovaradin; »Svetlost«, Vukovci; in »Hrvatski Branik«, Mitrovica.

Cesar Viljem ni interveriral v Petrogradu.

Köln, 29. julija. (Kor. bir.) Nasproti poročilu pariškega »Tempsa«, da je cesar Viljem v Petrogradu svaril, da bi se Rusija ne vmešavala v avstrijsko-srbski spor, izjavlja »Kölnische Zeitung« samo v svrhu, ker pri tej vesti gre zgolj za poskus zastrupiti odnose med Nemčijo in Rusijo, da cesar Viljem ni poslal v Petrograd nobene brzjavke slične vsebine.

Odpovedani mirovni kongres.

Dunaj, 29. julija. (Kor. bir.) Svetovni mirovni kongres, ki bi se imel tu vršiti v dneh 15. do 20. septembra, je odpovedan.

Prihod avstro-ogrskega konzula.

Dunaj, 29. julija. Avstro-ogrski konzul v Beogradu dr. Adam Kiewicz je danes dospel semkaj.

Madame Caillaux — oproščena.

Pariz, 29. julija. Porotno sodišče je oprostilo madame Caillaux.

Darila.

Upravištvu naših listov so poslali: za »Ciril-Metodovo družbo« Franc Lakner učitelj, St. Jurj ob Ščavnici 17 K 92 v. za C. M. podružnico iz 3 nabiralnikov, (Horvat 11 K, Peger 6 K 40 v. in Domanič 52 v.), Martin Kerže v Sodražici 10 kron, mesto venca na krsto velikemu rodoljubu g. Ivanu Pogorelcu in Nande Marolt v Sodražici 24 K 60 v., nabral na pogrebščini po g. Ivanu Pogorelcu c. kr.

poštaru v p. v. gost. Fajdigovi. Skupaj 52 K 52 v. Živelci nabiralci in darovalci!

Današnji list obsega 4 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnika in tisk »Narodne tiskarne«.

Na zdravje! bralcev ponavljamo: pristni dobite obe preizkušeni reelni sredstvi: Fellerjev bolečine tolažeči rastlinski esenčni fluid z oblastveno naravno besedno znamko »Elsa - fluid« in prebavo pospešujoče želodčno sredstvo Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z oblastveno varnostno besedno znamko »Elsa kroglice«, ako svoje naročilo naslovite tako - le: Lekarnar E. V. Feller. Stubica, Elsa trg št. 238 (Hrvatsko). Ti iz prirodnih zdravilnih rastlin napravljeni izvrstni domači sredstvi sta tudi ceno. — 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specijalni steklenici Fellerjevega blagodišečega rastlinskega esenčnega fluida stane franko na vse kraje 5 kron, medtem ko stane 1 zavitek s 6 steklenicami Fellerjevih pristnih rabarbarskih kroglic z znamko »Elsa kroglice« franko na Vašo pošto za 4 K.

Mnogostranska poraba. Gotovo ni do mačega zdravila, katero se da tako mnogostransko porabiti, nego »Mollo-vo francosko žganje in sol«, ki je takisto bolesti utešujoče, ako se namaže z njim, kadar koga trga, kako to zdravilo vpliva na mišice in živce krepilno in je zatorej dobro, da se priliva kopelimi. Steklenica K 2.—. Po poštnem povzetju pošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik, Dunaj, Tuchlaubez 9. V zalozhah po deželi je zahtevati izrecno MOLL-ov prepart, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 6 250

Janez Hribar, ribič, pošta Grosuplje, razpošiljam vsak dan zvečer žlahtne, kranjske 2863

rake

najnižje cene: 12—16 v, male, srednje 20—30 v. Solo 40—50 vin. (Hoch-Solo) 80 vin. do 1 K.

Slov. Ilustrovani Tednik

bo redno izhajal ter bo priabčeval slike o najnovejših dogodkih ker je stopil v zvezo z ilustracno centralo na Dunaju, ki ima več posebnih vojnih poročevalcev-fotografov.

Ta teden priobči »Slovenski Ilustrovani Tednik« sledeče slike:

Nadvojvoda Friderik, najvišji poveljnik avstrijske armade v krogu višjih častnikov v Ljubljani, baron Giesl, Tisza, slike iz Bosne, Zemuna, Beograda itd. itd. »Slovenski Ilustrovani Tednik« se dobiva po vseh trafikah, knjigarnah in na kolodvorih izvod po 22 h. Naročite se nanj, stane četrtletno le K 2.50. Naročnino je poslati naprej.

Nepremočljivost betonske in belega apna malta.

Osušenje vlažnih zidov in prostorov.

Proti vremenu odporne stene, kamor liže dež in fasade z belim apnom povzroči samo

„STEARIT“

Neutrpljiv za vsako novo stavbo. Zahtevajte prospekt G od kmetične tvornice Traiskirchen pri Dunaju, Lieblein & Co.

Prodajna pisarna in zaloga F. P. Vidlo & Co. v Ljubljani.

Kneza Auersperga

radioaktivno

termalno kopališče

Toplice na Dolenjskem.

Dolenjskih železnih postaja Straža-Toplice. Gorki vrelc 38° C, čez 30.000 hektolitrov radioakt. termalne vode vsak dan, veliki basini, posebne kopeli, mahovne kopeli, elektroterapija, masaža, konfortno opremljene sobe, izborna restavracija.

Zdravi se: revmatizem, protin, neuralgije (ischias), neurastenija, histrija, ženske bolezn. itd. Prospekte razpošilja topliško ravateljstvo.

Sezija od 1. maja do 1. oktobra.

1490

Pozor!

Izkoristite ugodno priliko!

2697

Ker izpraznim že začetkom prih. meseca svoje trgovske lokale,

razprodam vse predmete

globoko pod tovarniškimi cenami.

Lud. Dolenc, Prežernova ulica 10—14.

Trgovina z galanterijskimi, drobnimi in pletenimi blagom.

**Priporočamo našim
gospodinjam**

KOLINSKO CIKORIJO

iz edine slovenske
tovarne v Ljubljani

Gospodična

stara 18. let, išče po dovršeni trgovski šoli primerno službo kot kontoristinja, knjigovodkinja itd., vešča slov. in nemškega jezika in nemške steno-grafije. Kdo, pove upr. „Slov. Nar.“
2867

Učenec in učenka

iz boljše rodbine in dobro šolsko na-obrazbo, se takoj sprejmeta v manufakturni in modni trgovini
R. Stermecki v Celju.

Zaloga vina.

Rudolf Ceh, Roč, Istra,
ima na postaji zalogo pristnega be-lega in črnega

istrijanca

po zmernih cenah. 2570

Alojzij Doblekar

naj se zgleda ustmenim ali pismenim potom v glavnem uradu „Slovenske narodne podporne jednote“, 2708 So. Lawn-dale Ave., Chicago, Ill., radi dedščine za svojim umrlim bratom v znesku 250.— dolarjev.
2861

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tovarna na Glinah pri Ljubljani.

Priporoča se slavnemu občinstvu za izvrševanje

Prevzema kompletne oprave za

portalna, stavbna, pohištvena, mizaraka dela.

hotele, kavarne, vile, gostilne, privatna stanovanja.

Izdeluje se v lastni najmodernejši opremljeni tovarni na Glinah in se jamči za solidno delo.

Proračune se depošlje na zahtevo brezplačno in v najkrajšem času.

2623

Prva eksportna tvrdka

F. ČUDEN : „UNION“ :

Tovarniška znamka

Tvrdka F. Čuden je samo Prešernova ulica 1 in že 10 let nima na Mestnem trgu podružnice.

Ljubljana 81 — Prešernova ulica 1.

Zahtevajte nov cenik zastoj.

Na prvi pogled

spoznaš na prvi izdeljavi, da je blago od prve ljubljanske trgovine z urami, zlatino, srebrnino, koder kupiš najceneje in si najboljše postrežen.

Predmeti poletne sezije so

žepne budilke, ure v zapostnicah, manšetni gumbi, mod. zapone itd.

Ako se hočete zabavati in užiti par veselih ur, naročite si

MUHE

kratkočasne zgodbe.

Spisal Blaž Pohl.

Broširano K 1.50, vezano K 2.40.

D. biva se v 4285

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Najboljše ovske in kranjske salame,

fino, sočno šunko (gnjat), kranjske klo-base, prekaženo meso, slanino s papriko, najboljši pristni emendolski sir ter sladko čajno surovo maslo priporoča tvrdka

J. BUZZOLINI

delikatesna trgovina

Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Vsakdanje pošiljave od najmanjše do največje množine po najnižji ceni. 1066

Od 1. avgusta t. l. dalje
v Lingarjevi ulici.

Za Srbijo (Belgrad) potrebujem
takoј več

godbenikov

kot za violino, klarinet, flauto, basista itd. Ker je služba stalna in se lahko dela pod jako ugodnimi pogoji, reflektiram na dobre notiste. (Ako je reflektant uradnik ali obrtnik, lepa prilika udobnega življenja.) Znamka za odgovor. — Stanislav Volarič, kapelnik, Kosovska ulica 45, Belgrad. 2835

Nov tovarni avtomobil

sistema Saurer

35 konjskih moči, noseč 45 meterskih stotov

se takoj ugodno proda.

Ogleda se pri tovarni vozov

Peter Keršič, Spodnja Šiška.

Učenec
ki ima veselje do puškarske obrti, se sprejme pri **F. K. Kaiser, puškar,** Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.
2883

Stavbni prostori.

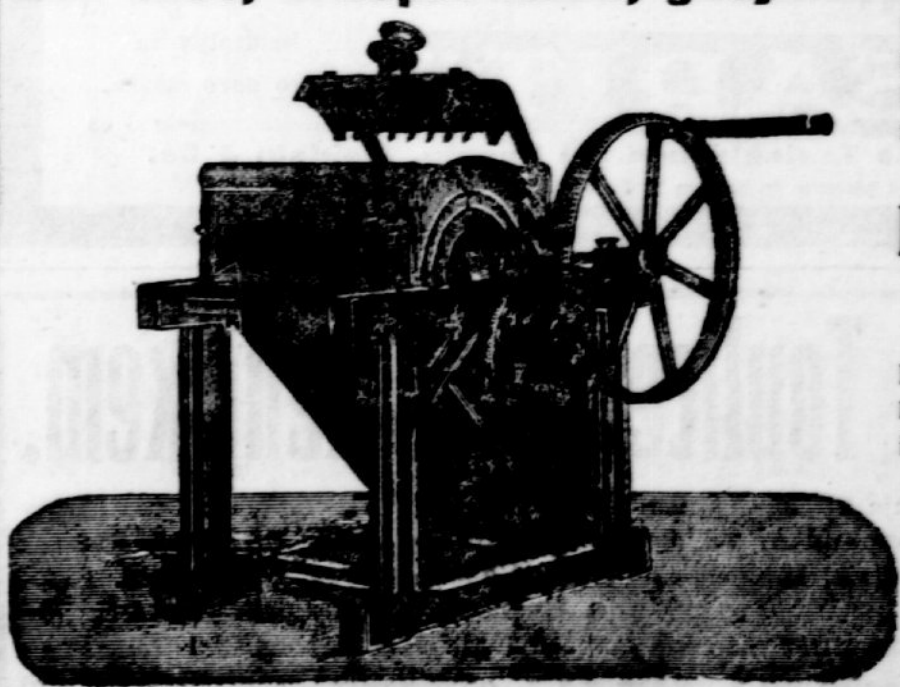
Iz konkurznega sklada zapuščine pok. dr. Evgena Galatija, zdravnika v Ljubljani se proda

5 stavbnih parcel

ob Elizabetni cesti; krasna lega, posebno prikladno za vilo. Proda se ta prostor, ki meri 46 a 42 m², tudi skupaj.

Pojasnili daje upravitelj konkurznega sklada dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik v Ljubljani. 2861

Mlatilnice, vrtila, čistilnice, trijerje, mline za moko, stiskalnice za sadje in grozdje, stiskalnice za seno, motorje, slamoreznice, reporeznice, brzoparilnike, gnojnične črpalke

ter vsakovrstne druge predmete za gospodarstvo v najboljši kakovosti. priporoča znana domača razpošiljalnica poljedelskih strojev

Fr. Stupica
v Ljubljani.

Največja zaloga razne železnice, orodja, strojev za industrijo, stavbenega materiala i. dr.

Cene nizke!!

Postrežba točna!!

Ceniki interesantom brezplačno na razpolago.

Klobuke in čepice
cilindre
v najnovejših fazonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ.
Velika zaloga najmodernejših slamenikov.
130
131. Pristni Panonski-slameniki od 9 K do 50 K. 132

Ford 22 HP, 4—5 sedežni ameriški avtomobil. Cel voz iz Vanadium jekla. Nedosežna konstrukcija. Najobširnejše jamstvo. — Najcenejši in najpopolnejši voz sveta. Kompletni avtomobil K 4700.—

Zahtevajte brezplačno prospekte.

Generalno zastopstvo:

K. Čamernik & Komp.

trgovina s kolesi, motorji in avtomobili, mehanična delavnica in garaža

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 9—12.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 8,000.000 kren.

2530

Stritarjeva ulica števil. 2.

Rezervni fond okroglo 1,000.000 kren.

Poslovalnica l. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

vseh vrst po dnevnem kurzu